

Ένα πρόγραμμα για τη διατήρηση
των μεγάλων σαρκοφάγων
και τη μεταφορά βέλτιστων πρακτικών

Οι Ηλεκτροφόρες Περιφράξεις:
Ένα αποτελεσματικό μέτρο πρόληψης των ζημιών

Καλλιστώ
περιβαλλοντική οργάνωση
για την αγρία ζωή και τη φύση
www.callisto.gr

Μέτρα πρόληψης από ζημιές που προκαλούν τα μεγάλα σαρκοφάγα

Οι Ηλεκτροφόρες Περιφράξεις: Ένα αποτελεσματικό μέτρο πρόληψης των ζημιών

Ως βασική αρχή, η έκταση της ζημιάς που προκαλούν τα μεγάλα σαρκοφάγα (αρκούδες και λύκοι) στα κτηνοτροφικά ζώα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προσβασιμότητά τους στα ζώα αυτά.

Στην περίπτωση που η κτηνοτροφία είναι εκτατική, χωρίς παράλληλα να υιοθετούνται μέτρα πρόληψης, τότε ο κίνδυνος επίθεσης από μεγάλα σαρκοφάγα είναι πολύ υψηλός, ειδικά για πρόβατα, μοσχάρια και πουλάρια μερικών εβδομάδων. Αυτός ο κίνδυνος είναι ακόμα μεγαλύτερος όταν τα κτηνοτροφικά ζώα βρίσκονται κοντά σε δασώδεις ή θαμνώδεις περιοχές. Σε πολλές περιπτώσεις τα κοπάδια αφήνονται ελεύθερα στα βουνά και μάλιστα χωρίς κανέναν έλεγχο για μήνες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ζημιές οφείλονται τόσο στις επιθέσεις των μεγάλων σαρκοφάγων όσο και στην εξάπλωση διαφόρων ασθενειών.

Οι επιθέσεις στα κτηνοτροφικά ζώα μπορούν να ελεγχθούν με την εφαρμογή συγκεκριμένων διαχειριστικών πρακτικών αλλά και με τη χρήση τεχνικών πρόληψης όπως:

- Η παρουσία βοσκού μπορεί να αποθαρρύνει τα σαρκοφάγα ζώα να πλησιάσουν στο κοπάδι, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της ημέρας. Παρόλα αυτά, αυτή η πρακτική μπορεί να μην είναι πάντα εφικτή, κυρίως για οικονομικούς λόγους
- Η χρήση σκύλων φύλαξης κοπαδιών όπως είναι ο ελληνικός ποιμενικός, μπορεί να αποδειχθεί πολύ αποτελεσματική προστασία ακόμα και όταν απουσιάζει ο βοσκός από το κοπάδι. Στην πραγματικότητα, αυτού του είδους οι σκύλοι φύλαξης, όπως είναι και ο ελληνικός ποιμενικός, χρησιμοποιούνται εδώ και αιώνες για την αποτελεσματική φύλαξη κοπαδιών.
- Η χρήση παραδοσιακών περιφράξεων (φτιαγμένων από σύρμα, ξύλα ή πέτρες) μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη ανεξέλεγκτων μετακινήσεων των κοπαδιών, αλλά τέτοιες κατασκευές δεν μπορούν να προστατεύσουν ουσιαστικά το κοπάδι από επιθέσεις μεγάλων σαρκοφάγων ζώων. Για το σκοπό αυτό, ιδιαίτερα αποτελεσματική είναι η χρήση ηλεκτροφόρας περιφράξης.

Γιατί να χρησιμοποιήσω ηλεκτροφόρα περίφραξη;

Μία ηλεκτροφόρα περίφραξη μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τον έλεγχο των κτηνοτροφικών ζώων και για την αποτελεσματική διαχείριση λιβαδιών. Επιπλέον οι ηλεκτροφόρες περιφράξεις είναι ένα αποτελεσματικό μέσο πρόληψης από τις επιθέσεις άγριων ζώων όπως είναι οι αρκούδες, οι λύκοι, οι αγριόχοιροι και τα άγρια σκυλιά.

Οι ηλεκτροφόρες περιφράξεις μπορούν επίσης να αποδειχθούν χρήσιμες σε κάθε είδους γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Τα βασικά πλεονεκτήματά τους είναι:

- Η σχετικά εύκολη εγκατάστασή τους. Πολλές φορές χρειάζεται λιγότερος χρόνος για την εγκατάσταση μίας ηλεκτροφόρας περίφραξης απ' ό,τι χρειάζεται για την εγκατάσταση μιας συμβατικής περίφραξης από ξύλο, λαμαρίνα ή σύρμα.
- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε απομακρυσμένες περιοχές, μακριά από δρόμους ή κατοικημένες περιοχές.
- Προφυλάσσουν από το διασκόρπισμα του κοπαδιού.
- Λειτουργούν με μπαταρίες των 12 Βολτ (αυτοκινήτου) που μπορούν εύκολα να επαναφορτιστούν
- Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρικό ρεύμα, μπορούν να λειτουργήσουν και με ηλιακό συλλέκτη

Ποιά είναι τα είδη των ηλεκτροφόρων περιφράξεων;

Υπάρχουν δύο είδη ηλεκτροφόρων περιφράξεων:

1. Οι μόνιμες περιφράξεις

Είναι κατάλληλες για μεγάλες ή μικρές επιφάνειες που πρέπει να μείνουν περιφραγμένες για μεγάλες περιόδους. Σε τέτοιες περιφράξεις χρησιμοποιούνται συνήθως ξύλινοι πάσσαλοι και μεταλλικό σύρμα. Αυτό το σύστημα είναι περισσότερο σταθερό από την κινητή περίφραξη αλλά χρειάζεται περισσότερο χρόνο και περισσότερη δουλειά για να εγκατασταθεί.

2. Οι κινητές περιφράξεις

Οι κινητές περιφράξεις χρησιμοποιούνται συνήθως σε περιπτώσεις που τα κτηνοτροφικά ζώα μετακινούνται συχνά. Είναι πολύ γρήγορη η εγκατάστασή τους και είναι κατάλληλες για εκμεταλλεύσεις σε απομακρυσμένες περιοχές.

Σε αυτές τις περιπτώσεις το υλικό περίφραξης μπορεί να είναι:

- Δίχτυα από εύκαμπτο συνθετικό σύρμα τοποθετημένα σε πλαστικούς στύλους. Τα δίχτυα είναι γενικά διαθέσιμα σε ρολά των 50 μέτρων. Παρόλο που οι φράχτες αυτοί είναι πιο ακριβοί και φτάνουν το 1 μ. ύψος, είναι εύκολο να τοποθετηθούν.
- Σειρές από συνθετικό σύρμα ή ταινία. Αυτοί οι φράχτες μπορούν να φτάσουν το 1,50 μ. ύψος ενώ η απόσταση μεταξύ των στύλων μπορεί να διαμορφωθεί ανάλογα με τη μορφολογία του εδάφους.

Τι είδους περίφραξη να χρησιμοποιήσω;

Για τον έλεγχο των κτηνοτροφικών ζώων όλοι οι τύποι περιφράξεων είναι κατάλληλοι. Για την ελαχιστοποίηση των ζημιών που προκαλούνται από αγριογούρουνα, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνιμοι φράχτες με σύρματα φτιαγμένα από αγώγιμο μέταλλο (ασάλι, χαλκό, αλουμίνιο, μαγνήσιο). Καλό είναι να χρησιμοποιούνται 3 ή 4 σειρές σύρματος προκειμένου να φτάσει η περίφραξη τα 80 εκ. ύψος. Το χαμηλότερο σύρμα θα πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 30 -35 εκ. Προκειμένου να προστατευθεί το κοπάδι από επιθέσεις μεγάλων σαρκοφάγων όπως είναι οι αρκούδες και οι λύκοι, και οι μόνιμες και οι κινητές περιφράξεις είναι αποτελεσματικές, αρκεί να είναι σωστά τοποθετημένες σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες. Τέτοιες περιφράξεις θα έχουν ιδανικά 4 ή 5 σειρές σύρματος και ελάχιστο ύψος 120 εκ., αν και κάποιες φορές είναι προτιμότερο να έχουν ύψος τουλάχιστον 150 εκ.

Το διπλό σύστημα περιφράξης

Σε περίπτωση επίθεσης από μεγάλα σαρκοφάγα ζώα, τα κτηνοτροφικά ζώα μπορεί να σπάσουν τον φράχτη και να διασκορπιστούν. Σε αυτή την περίπτωση εκτός από το γεγονός ότι τα ζώα είναι εκτεθειμένα στους θηρευτές, μπορεί στην προσπάθειά τους να φύγουν να τσαλαπατηθούν και να πεθάνουν από ασφυξία. Για να το αποφύγετε αυτό, προτείνεται η χρήση διπλής περιφράξης η οποία είναι φτιαγμένη από:

- Έναν εσωτερικό, όχι ηλεκτροφόρο, παραδοσιακό φράχτη (ξύλινο, μεταλλικό, πέτρινο κτλ) για να προφυλάσσει το κοπάδι σε περίπτωση που κάποιος θηρευτής πλησιάσει.
- Έναν εξωτερικό ηλεκτροφόρο φράχτη, ο οποίος προφυλάσσει από την είσοδο των θηρευτών στον εσωτερικό φράχτη.

Πόσο κοστίζουν οι ηλεκτροφόρες περιφράξεις;

Το μέσο κόστος μίας ηλεκτροφόρας περιφράξης κυμαίνεται μεταξύ 350 και 1000 ευρώ. Η τιμή εξαρτάται κυρίως από τα εξαρτήματα της περιφράξης που θα διαλέξουμε (ηλεκτροδότης, ηλιακός συλλέκτης) και τον προμηθευτή και λιγότερο από το μήκος της.

Από πού μπορεί κανείς να αγοράσει μία ηλεκτροφόρα περίφραξη;

Παρακάτω βρίσκεται μία ενδεικτική λίστα με εταιρείες οι οποίες πουλάνε ηλεκτροφόρες περιφράξεις στην Ελλάδα.

Συλαίος Ευστράτιος

Γιαννιτών 103, Θεσσαλονίκη, Τηλ. 2310 537707

Γούναρης Χρήστος

Γενική αντιπροσωπεία και εμπόριο, Μ. Αλεξάνδρου 20, 53100 Φλώρινα, Τηλ. 23850 22241

Νικολαΐδης Νίκος

Κτηνιατρικά φάρμακα, Κροκίου 7α , 38500 Παλαιά, Βόλος, Τηλ. 24210 34385

ΗΛ.ΠΡΑ. ΑΕ

Βιομηχανική περιοχή Θέρμης, Τ.Θ. 355, 57001 Θέρμη, Θεσσαλονίκη, Τηλ. 2310 464021-2, Fax: 2310 464607

Κωσταντίνου Χαράλαμπος

Καραϊσκάκη 86, 42100 Τρίκαλα, Τηλ. 24310 71940

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε

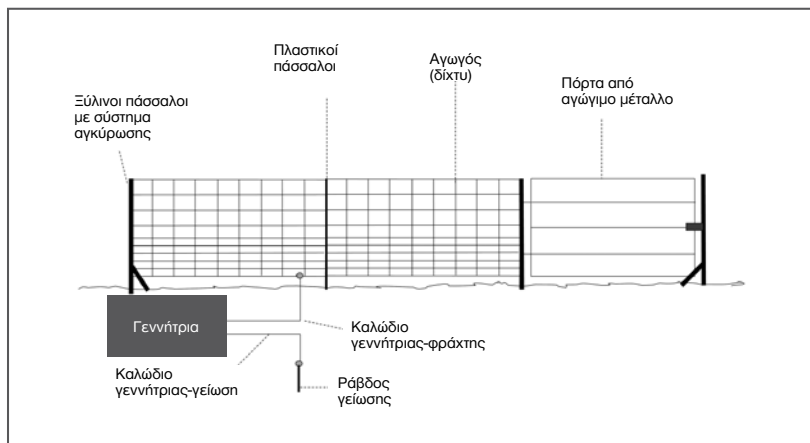
Βιζυηνού 11 , 15344, Γέρακας Αττικής , 210 6611650 -6047494, Fax: 210 6611798, info@vet-circle.gr

Η βασική δομή

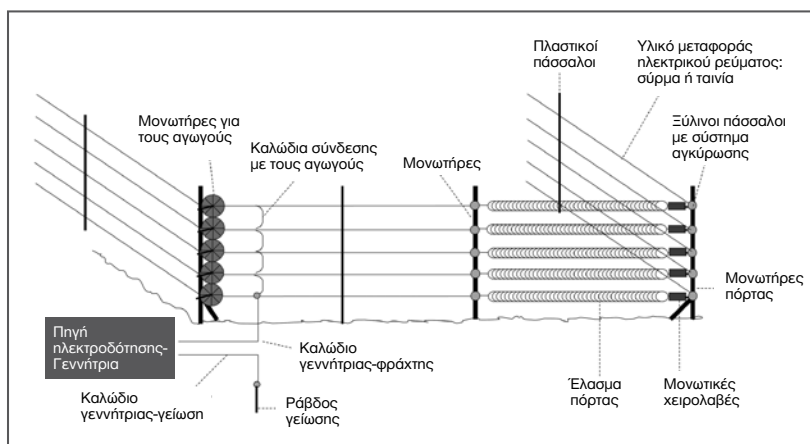
Μία ηλεκτροφόρα περίφραξη μπορεί να έχει οποιοδήποτε σχήμα. Μπορεί να είναι τετράγωνη, ορθογώνια, στρόγγυλη ή να έχει πιο περίπλοκο σχήμα. Σύμφωνα με τους ειδικούς, το ιδανικό σχήμα για μία περίφραξη η οποία μπορεί να αποτρέπει αποτελεσματικά τους θηρευτές, είναι η στρόγγυλη, επειδή με αυτόν τον τρόπο τα ζώα δε στριμώνχονται σε μία γωνία με κίνδυνο να πεθάνουν από ασφυξία. Παρόλα αυτά, το σχήμα της περίφραξης δεν είναι καθοριστικό.

Τα βασικά εξαρτήματα μια ηλεκτροφόρας περίφραξης είναι:

- Το υλικό μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος: σύρμα, ταινία, δίχτυ
- Πλαστικοί, ξύλινοι ή μεταλλικοί πάσσαλοι
- Γωνιακοί πάσσαλοι για να σταθεροποιούν την περίφραξη
- Μονωτήρες (για τη στήριξη σύρματος, ταινίας ή δικτυού)
- Ηλεκτροδότης (γεννήτρια παλμού)
- 12βολτη μπαταρία
- Καλώδια για τη σύνδεση του αγωγίμου υλικού
- Καλώδιο σύνδεσης της γεννήτριας με το αγωγίμο υλικό
- Καλώδιο σύνδεσης της γεννήτριας με το σύστημα γείωσης
- Ράβδος γείωσης
- Εξαρτήματα της πόρτας
- Βολτόμετρο

Εξαρτήματα κινητής περίφραξης φτιαγμένης από δίχτυ

Εξαρτήματα κινητής περίφραξης φτιαγμένης από σύρμα ή ταινία

Οι πάσσαλοι

Στην περίπτωση των κινητών περιφράξεων και προκειμένου να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή σταθερότητά τους, είναι καλό να τοποθετούνται στις γωνίες τους πάσσαλοι με ειδικό σύστημα αγκύρωσης στο έδαφος. Για να μειώσετε το κόστος των πασσάλων μπορείτε να τους αντικαταστήσετε με απλούς ξύλινους.

Σε κάποιες περιπτώσεις χρήσης δικτυού, οι πάσσαλοι είναι ήδη ενσωματωμένοι στο δίκτυο και άρα η απόσταση μεταξύ τους είναι προκαθορισμένη. Αντίθετα, όταν χρησιμοποιείτε σύρμα ή ταινία στους φράχτες (σε κινητούς ή μόνιμους) είναι απαραίτητο να υπολογίσετε την απόσταση μεταξύ των πασσάλων. Η απόσταση αυτή δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 10 μ. Για την πρόληψη από τους θηρευτές είναι σημαντικό να αποφεύγονται οι πολύ μεγάλες αποστάσεις μεταξύ του χαμηλότερου αγωγού και του εδάφους. Σε περιοχές που το έδαφος είναι ανώμαλο, οι πάσσαλοι θα πρέπει να τοποθετούνται σε μικρότερες αποστάσεις ακολουθώντας το ανάγλυφο.

Το αγώγιμο υλικό

Τα μεταλλικά σύρματα αποτελούν τους πιο ισχυρούς και ανθεκτικούς αγωγούς. Παρόλα αυτά έχουν μεγάλο βάρος και είναι δύσκαμπτα και άρα κατάλληλα συνήθως για τις μόνιμες περιφράξεις. Για προστασία από αβριογούρουνα, τα σύρματα θα πρέπει να έχουν πάχος τουλάχιστον 2,5 mm ενώ για προστασία από τα μεγάλα σαρκοφάγα τα σύρματα θα πρέπει να είναι πιο λεπτά (περίπου 1,5 mm).

Για τις κινητές περιφράξεις, μπορούν να χρησιμοποιηθούν σύρματα και ταινίες διαφορετικών διαστάσεων. Συνήθως οι κινητές περιφράξεις είναι φτιαγμένες από δέσμες συνθετικού υλικού μαζί με λεπτό ατσάλινο ή χάλκινο σύρμα. Γενικά η αγωγιμότητα του σύρματος ή της ταινίας είναι υψηλότερη ανάλογα με τον αριθμό των μεταλλικών συρμάτων του αγωγού.

Η απόσταση μεταξύ των συρμάτων ή των ταινιών εξαρτάται από το ύψος της περίφραξης και από τον αριθμό των αγωγών. Για την πρόληψη από επιθέσεις άγριων σκύλων ή λύκων είναι προτιμότερο το χαμηλότερο σύρμα να μην υπερβαίνει τα 20 εκ. από το έδαφος. Τα χαμηλότερα επίσης σύρματα ή οι ταινίες θα πρέπει να τοποθετούνται σε μικρότερες αποστάσεις μεταξύ τους σε σχέση με αυτά που βρίσκονται ψηλότερα.

Η πόρτα

Είναι πολύ σημαντικό και η πόρτα της περίφραξης, να είναι ηλεκτροφόρα. Στην αγορά υπάρχουν πολλά διαφορετικά εξαρτήματα: από κανονικές πόρτες φτιαγμένες από αγώγιμο μέταλλο μέχρι πόρτες με μονωτικές χειρολαβές τοποθετημένες σε ειδικά ελάσματα ή σε απλό σύρμα ή ταινία.

Η ισχύς του ρεύματος

Ο παλμός της ηλεκτροφόρας περίφραξης δημιουργείται από μία γεννήτρια η οποία θα πρέπει να έχει μεγαλύτερη ισχύ ανάλογα με το μήκος της και τις σειρές του αγώγιμου υλικού (σύρμα ή ταινία). Για προστασία από τους θηρευτές, ο παλμός της περίφραξης θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 5.000 βολτ, ενώ ενδείκνυται να είναι μεταξύ 8.000 και 10.000 βολτ. Επειδή η συχνότητα του παλμού ο οποίος παράγεται από την γεννήτρια είναι πολύ χαμηλή, η τάση δεν μπορεί να βλάψει ούτε τους ανθρώπους αλλά ούτε και τα ζώα.

Συνίσταται η χρήση γεννητριών με ηλεκτρικό φορτίο τουλάχιστον 2J. Οι γεννήτριες αυτές μπορούν να ηλεκτροδοτηθούν είτε από άμεση πηγή ηλεκτροδότησης (220 βολτ), είτε από 9βολτες ή 12βολτες μπαταρίες. Οι μπαταρίες των 9βολτ δεν είναι επαναφορτιζόμενες και έτσι δεν συνίσταται να χρησιμοποιούνται τόσο για οικονομικούς όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους. Είναι προτιμότερη και πιο οικονομική η χρήση μπαταριών των 12βολτ οι οποίες επαναφορτίζονται εύκολα ακόμα και με τη χρήση ηλιακών συλλεκτών.

Το σύστημα γείωσης

Για να υποστεί το ζώο μία μικρή ηλεκτροπληξία, ο ηλεκτρικός παλμός θα πρέπει να δημιουργεί ένα κύκλωμα. Για να λειτουργήσει σωστά η περίφραξη, είναι σημαντικό το σύστημα γείωσης να είναι εγκατεστημένο σωστά, αλλιώς ο παλμός δεν μπορεί να δημιουργήσει κύκλωμα.

Η ποιότητα του συστήματος γείωσης είναι ιδιαίτερα σημαντική σε περίπτωση ξηρασίας επειδή το ξηρό έδαφος δεν μπορεί να μεταφέρει τον παλμό. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι χρήσιμο να κρατάμε το έδαφος υγρό κοντά στο σύστημα γείωσης.

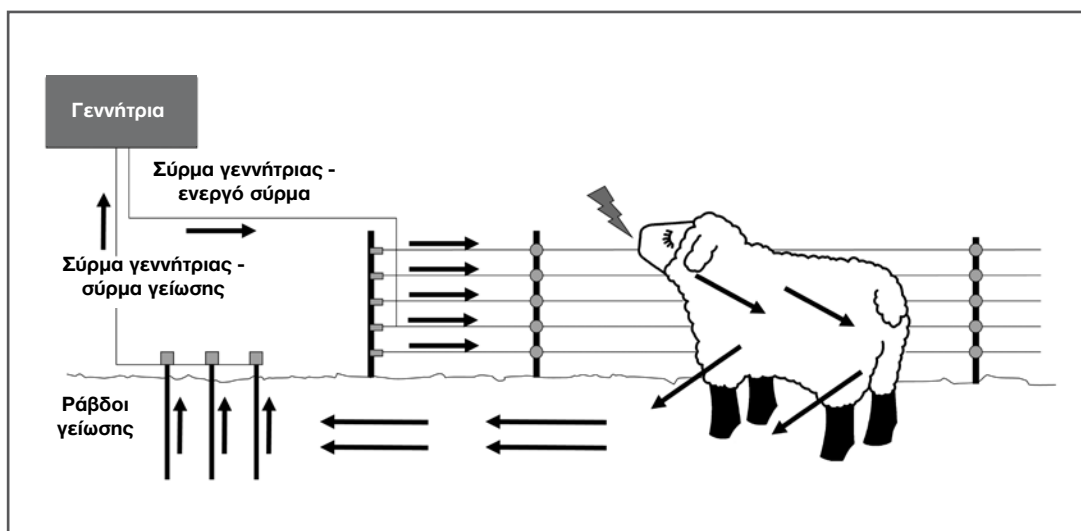
Οι ηλεκτροφόρες περιφράξεις χρησιμοποιούν δύο τύπους γείωσης:

ΣΥΣΤΗΜΑ 1 > ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΙΩΣΗΣ (όλοι οι αγωγοί είναι συνδεδεμένοι με τη γεννήτρια): Σε αυτό το σύστημα όλοι οι αγωγοί (σύρμα, ταινία, ή δίκτυ) μεταφέρουν έναν ηλεκτρικό παλμό και το κύκλωμα αποτελείται από τη γεννήτρια, από το «ενεργό» καλώδιο (με το οποίο έρχεται σε επαφή το ζώο), το έδαφος και από τους ράβδους γείωσης. Ένα σύρμα μεταφέρει τον παλμό από τη γεννήτρια στους αγωγούς και ένα άλλο συνδέει τη γεννήτρια με το σύστημα γείωσης. Αυτό το σύστημα αποτελείται από μεταλλικούς πασσάλους οι οποίοι είναι τοποθετημένοι στο έδαφος και είναι συνδεδεμένοι μεταξύ τους με ηλεκτροφόρο σύρμα ή ταινία. Ο αριθμός των πασσάλων και η απόσταση μεταξύ τους εξαρτάται κυρίως από την κατάσταση του εδάφους. Γενικά είναι αρκετό να τοποθετηθούν 4 πασσάλοι μήκους 50 εκ. στη σειρά ή σχηματίζοντας ένα τετράγωνο πλάτους 1 μέτρου (επιφάνεια 1 τμ). Σε συγκεκριμένες συνθήκες (πχ αν το έδαφος είναι πολύ ξηρό), το σύστημα αυτό μπορεί να είναι ανεπαρκές. Σε αυτή την περίπτωση χρειάζεται να αυξήσουμε τον αριθμό των πασσάλων, το μήκος τους και/ ή την απόσταση μεταξύ τους. Για να ενισχυθεί η ποιότητα του συστήματος γείωσης μπορούμε επίσης να τοποθετήσουμε τους πασσάλους σε τρύπες γεμάτες με καρβουνόσκονη.

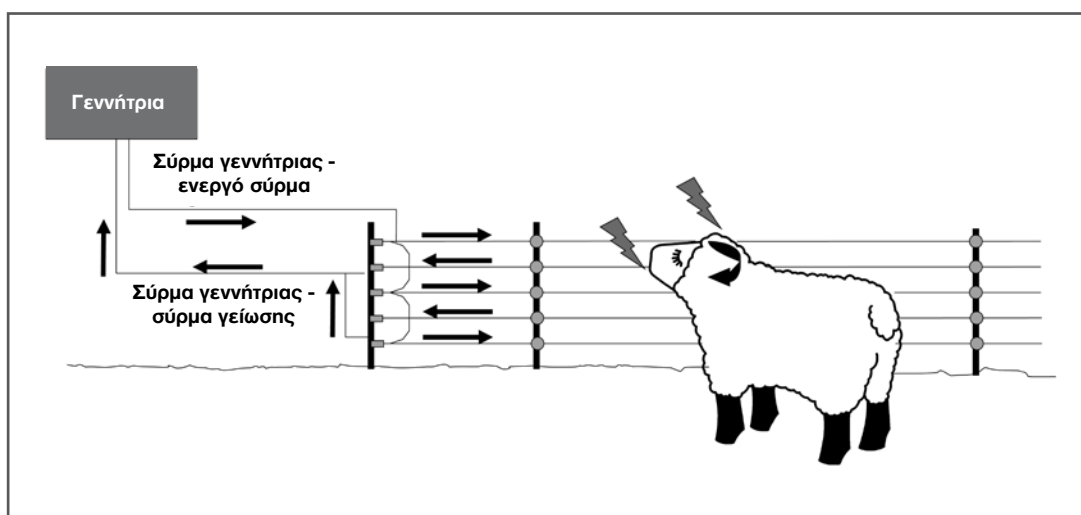
ΣΥΣΤΗΜΑ 2 > ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΙΩΣΗΣ:

Σε αυτού του είδους το σύστημα οι αγωγοί οι οποίοι μεταφέρουν τον παλμό εναλλάσσονται με μη ηλεκτροφόρους, οι οποίοι επιστρέφουν τον παλμό πίσω στη γεννήτρια. Σε αυτή την περίπτωση το κύκλωμα αποτελείται από τη γεννήτρια, το «ενεργό» καλώδιο (με το οποίο έρχεται σε επαφή το ζώο), από το ζώο και το σύρμα γείωσης.

Αυτό το δεύτερο σύστημα είναι ιδανικό για πολύ ξηρά εδάφη. Παρόλα αυτά δουλεύει μόνο όταν ένα ζώο ακουμπήσει δύο καλώδια ταυτόχρονα. Έτσι όμως αυξάνεται η πιθανότητα ένας θηρευτής να μην χτυπηθεί από το ρεύμα, ειδικά σε περίπτωση που αντιληφθεί το «ενεργό» σύρμα πλησιάζοντάς το. Επιπλέον, αυτού του είδους η περίφραξη είναι πιο σύνθετη για να κατασκευαστεί. Συνιστάται λοιπόν να χρησιμοποιείται το εξωτερικό σύστημα γείωσης (όλα τα σύρματα να ηλεκτροδοτούνται) εκτός και εάν το έδαφος όπου τοποθετούμε την περίφραξη είναι πολύ ξηρό.

Ηλεκτροφόρα περίφραξη με εξωτερικό σύστημα γείωσης

Ηλεκτροφόρα περίφραξη με εσωτερικό σύστημα γείωσης

Σημαντικά πράγματα για να θυμάστε όταν χρησιμοποιείτε ηλεκτροφόρες περιφράξεις:

- Αποφύγετε τις μεγάλες αποστάσεις μεταξύ του χαμηλότερου σύρματος και του εδάφους
- Σιγουρευτείτε ότι το σύστημα γείωσης είναι το καλύτερο δυνατό
- Ελέγχετε τακτικά τη φόρτιση της μπαταρίας καθώς και την ισχύ του παλμού στο φράχτη
- Μην κλείνετε ποτέ την γεννήτρια ώστε να αποφύγετε την καταστροφή της από άλλα κτηνοτροφικά ή άγρια ζώα (αγριοχοίρος).
- Σταθεροποιήστε την περιφράξη βάζοντας στις γωνίες πασσάλους με σύστημα αγκύρωσης
- Ηλεκτροδοτήστε και την είσοδο της περιφράξης και σιγουρευτείτε ότι μένει κλειστή
- Κόψτε τη βλάστηση κάτω και γύρω από την περιφράξη έτσι ώστε να μην ακουμπάνε κλαδιά και χόρτα στα σύρματα δημιουργώντας βραχυκυκλώματα.
- Ένα απλό βολτόμετρο μπορεί να σας φανεί πολύ χρήσιμο για τον έλεγχο της ισχύος του παλμού.

Σκύλος Φύλαξης Κοπαδιών: Ένας πολύτιμος βοηθός

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΚΥΛΟΙ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΩΝ;

Ο σκύλοι φύλαξης κοπαδιών χρησιμοποιούνται εδώ και αιώνες για την προστασία κτηνοτροφικών ζώων από επιθέσεις μεγάλων σαρκοφάγων και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της κτηνοτροφίας στις χώρες της νότιας Ευρώπης.

Ένας καλός σκύλος φύλαξης κοπαδιού είναι αυτός που μένει πάντα με το κοπάδι, τόσο κατά τη διάρκεια της βόσκησης την ημέρα, όσο και όταν τα ζώα μπαίνουν στο μαντρί για το βράδυ. Τα σκυλιά αυτά αντιλαμβάνονται πάντα την προσπάθεια κάποιου άλλου ζώου να προσεγγίσει το κοπάδι.

Η προστατευτική τους συμπεριφορά απέναντι στα κτηνοτροφικά ζώα είναι αποτέλεσμα περισσότερο της σωστής τους αναπαραγωγής (διατήρηση των χαρακτηριστικών της φυλής), παρά της συστηματικής τους εκπαίδευσης.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΣΚΥΛΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΩΝ

- Βοηθούν στη μείωση των ζημιών που προκαλούνται από λύκους, αρκούδες, αλεπούδες κτλ (μέχρι 100% προστασία)
- Διευκολύνουν τη δουλειά των βοσκών επειδή καταλαβαίνουν πολύ γρήγορα την παρουσία θηρευτών ή άλλων κινδύνων
- Επιτρέπουν τη χρήση βοσκοτόπων από το κοπάδι αφού χωρίς την προστασία που παρέχουν από τις επιθέσεις των θηρευτών, αυτό δε θα ήταν δυνατό.

ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΓΙΑ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙΣ ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΣΚΥΛΟ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΩΝ;

Δύο πολύ σημαντικοί παράγοντες:

1. Διαλέξτε ένα σκυλί καλής φυλής (ράτσα)
2. Αναθρέψτε το σωστά.

Διαλέγοντας έναν σκύλο από καλή φυλή, υπάρχουν μεγαλύτερες πιθανότητες το σκυλί να έχει τη σωστή συμπεριφορά και να είναι αποτελεσματικός φύλακας για το κοπάδι. Το σκυλί θα αποκτήσει το απαραίτητο δέσιμο με τα ζώα του κοπαδιού και θα τα προστατεύει, αφού πια θα τα θεωρεί οικογένειά του. Η σωστή ανατροφή του σκύλου απαιτεί χρόνο και αφοσίωση, μέχρι το σκυλί να είναι έτοιμο να υπερασπιστεί το κοπάδι μόνο του, παρόλο που η συμπεριφορά από σκύλο σε σκύλο μπορεί να διαφέρει και κάποια σκυλιά να αποδειχθούν καλύτερα από άλλα.

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΑΘΡΕΨΕΤΕ ΕΝΑΝ ΣΚΥΛΟ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΟΠΑΔΙΟΥ;

Αμέσως μετά τον απογαλακτισμό (όταν γίνει ο σκύλος 2 μηνών), το κουτάβι θα πρέπει να αρχίσει να ζει μαζί με το κοπάδι και να μένει πάντα μαζί με τα ζώα, αποφεύγοντας την επαφή με τους ανθρώπους (ιδιαίτερα με τα παιδιά) ή με άλλα σκυλιά. Έτσι, το κουτάβι θα συνηθίσει να ζει με το κοπάδι και θα μάθει να το θεωρεί οικογένειά του. Το σκυλί θα πρέπει να μένει σε μία μικρή περιφραγμένη έκταση μαζί με άλλα νεαρά ζώα του κοπαδιού. Η περιφραγμένη αυτή έκταση θα πρέπει να έχει μία «κρυψώνα» όπου το σκυλί θα μπορεί να απομονώνεται αν θέλει, ενώ παράλληλα θα διατηρεί οπτική επαφή με τα υπόλοιπα ζώα του κοπαδιού. Το φαγητό του σκύλου θα πρέπει να τοποθετείται σε αυτή την κρυψώνα ενώ είναι καλύτερο να έχει κοινό νερό με τα υπόλοιπα ζώα του κοπαδιού ώστε να ευνοείται η επικοινωνία του σκύλου με τα ζώα αυτά. Η πρώτη περίοδος κοινωνικοποίησης είναι πολύ σημαντική για το δέσιμο μεταξύ του σκύλου και του κοπαδιού και απαραίτητη για να διασφαλίσουμε ότι ο σκύλος θα μένει πάντα μαζί με το κοπάδι στα βοσκοτόπια και θα υπερασπίζεται τα ζώα σε περίπτωση επίθεσης από κάποιον θηρευτή. Μετά την πρώτη περίοδο κοινωνικοποίησης η οποία δεν πρέπει να ξεπερνάει σε χρόνο τις 15 ημέρες, το κουτάβι μπορεί να ξεκινήσει να ακολουθεί το κοπάδι στα βοσκοτόπια. Παρόλα αυτά, το σκυλί δε θα πρέπει να εκτίθεται σε περιοχές όπου είναι πιθανό να δεχτεί επίθεση από μεγάλους θηρευτές πριν φτάσει στην ηλικία της φυσικής του ωριμότητας (τουλάχιστον 8 μήνες) γιατί μόνο μετά από αυτή την ηλικία είναι ικανό να υπερασπιστεί τον εαυτό του.

Το πρόγραμμα **Life Ex-tra**

Το πρόγραμμα LIFE EX-TRA με τίτλο: «Βελτίωση των συνθηκών διατήρησης των μεγάλων σαρκοφάγων-Μεταφορά βέλτιστων πρακτικών» είναι μία πρωτοβουλία η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE και υλοποιείται παράλληλα σε τέσσερις χώρες. Βασικός του στόχος είναι η ανταλλαγή εμπειρίας μεταξύ των χωρών της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Ρουμανία, Βουλγαρία και Ελλάδα) και τριών προστατευόμενων περιοχών της Ιταλίας, για να προωθήσει τις βέλτιστες πρακτικές για τη διατήρηση των μεγάλων σαρκοφάγων (λύκος και αρκούδα). Στην Ελλάδα, το πρόγραμμα επικεντρώνεται στη συνύπαρξη Ανθρώπου και Καφέ Αρκούδας ενώ περιοχή εφαρμογής του είναι οι ορεινές περιοχές του Ν. Τρικάλων στη Θεσσαλία. Το πρόγραμμα LIFE EX-TRA φιλοδοξεί να βελτιώσει τις στάσεις και την τεχνογνωσία όλων των εμπλεκόμενων στα διάφορα ζητήματα διατήρησης των μεγάλων σαρκοφάγων.

Η ιδέα του προγράμματος δημιουργήθηκε από την εμπειρία η οποία αποκτήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE COEX και που αφορούσε στη Βελτίωση της Συνύπαρξης Μεγάλων Σαρκοφάγων και Γεωργίας στην Ευρώπη (LIFE04NAT/IT/000144) (www.life-coex.net) και το οποίο υλοποιήθηκε από το 2004 έως το 2008. Μέσω του προγράμματος αυτού είχαν γίνει σημαντικές προσπάθειες στην κατεύθυνση της πρόληψης των ζημιών οι οποίες προκαλούνται από τα μεγάλα σαρκοφάγα στα κτηνοτροφικά ζώα. Σε αυτό το πλαίσιο, το πρόγραμμα LIFE EX-TRA σκοπεύει στη μεταφορά των καλών πρακτικών σε νέες περιοχές αυτή τη φορά μεταδίδοντας την εμπειρία η οποία αποκτήθηκε από τους διεθνείς εταίρους του προγράμματος.

LIFE07/NAT/IT/00502

www.lifextra.it

Φωτογραφίες: ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Κωνσταντίνος Γώδης, Γιώργος Μερτζάνης, Armin Riegler, John Beecham, Αλέξης Γιαννακόπουλος

ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Μητροπόλεως 123, 546 21, Θεσσαλονίκη Τηλ.: 2310 252 530,
Fax: 2310 272 190, email: info@callisto.gr, www.callisto.gr

Εταίροι:

